

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat KURUM** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

1. Bismil ilçesinde Dicle Nehri'nde meydana gelen köpüklenme olayına ilişkin olarak hangi tarihlerde inceleme yapılmış ve kaç ayrı noktadan numune alınmıştır?
2. Alınan su numuneleri hangi laboratuvarlarda incelenmiş; analizlerde hangi fiziksel, kimyasal ve mikrobiyolojik parametreler değerlendirilmiştir?
3. Bakanlığınızın İl Müdürlüğüne ulaştığı belirtilen teknik raporda köpüklenmenin nedeni hakkında hangi sonuçlara varılmıştır? Söz konusu raporun kamuoyuyla paylaşılmasının gerekçesi nedir?
4. İncelemeler sonucunda köpüklenmenin doğal nedenlerden mi, evsel atık sulardan mı, tarımsal faaliyetlerden mi yoksa endüstriyel deşarjlardan mı kaynaklandığı kesin olarak belirlenmiş midir?
5. Kirliliğe neden olan tesis, işletme, kurum veya kişiler tespit edilmiş midir? Tespit edilmişse bunlar hakkında hangi tarihlerde ve hangi mevzuat hükümleri uyarınca işlem yapılmıştır?
6. Sorumlular hakkında idari para cezası uygulanmış mıdır? Uygulanmışsa cezanın miktarı nedir? Faaliyetin durdurulması, çevre izin veya lisansının iptali ya da Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gibi işlemler gerçekleştirilmiş midir?
7. Köpüklenme olayının ardından aynı bölgede yeniden numune alınmış mıdır? Alınmışsa takip analizlerinde kirliliğin devam ettiği veya tekrarlandığı tespit edilmiş midir?
8. Dicle Nehri'nin Diyarbakır sınırları içinde kalan bölümündeki su kalitesi hangi kurum veya kurumlar tarafından izlenmektedir? Bakanlık, DSİ, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi ve DİSKİ arasındaki görev ve yetki paylaşımı nasıldır?
9. Su kalitesi ölçümleri hangi noktalarda ve hangi sıklıkla yapılmaktadır? Sürekli çalışan otomatik ölçüm istasyonları bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa bu istasyonların konumları ve ölçtükleri parametreler nelerdir?
10. Son üç yılda yapılan ölçümlerde ağır metal, organik kirletici, çözünmüş oksijen, kimyasal oksijen ihtiyacı, biyolojik oksijen ihtiyacı, azot, fosfor ve mikrobiyolojik kirlilik değerleri hangi düzeylerde tespit edilmiştir?
11. Son üç yıl içinde yürürlükteki su kalitesi standartlarının aşıldığı ölçüm noktaları olmuş mudur? Olmuşsa hangi parametreler, hangi tarihlerde ve hangi oranlarda sınır değerleri aşmıştır?
12. Son üç yıla ait ölçüm ve analiz sonuçlarının; ölçüm noktaları, tarihler ve parametreler ayrı ayrı gösterilmek suretiyle kamuoyuyla paylaşılması düşünülmekte midir?
13. Dicle Nehri suyunun içme ve kullanma suyu, tarımsal sulama, hayvancılık ve balıkçılık amacıyla kullanılmasının insan ve çevre sağlığı bakımından oluşturabileceği risklere ilişkin bir değerlendirme yapılmış mıdır?
14. Maden Çayı'nda cıva ve bakır değerlerinin IV. sınıf su kalitesi düzeyinde olduğunu ortaya koyduğu belirtilen 2021 tarihli akademik araştırma Bakanlığınızın bilgisi dâhilinde midir?

15. Söz konusu araştırmanın sonuçlarının doğrulanması amacıyla Maden Çayı'ndan yeniden numune alınmış mıdır? Alınmışsa cıva, bakır, kurşun, kadmiyum, arsenik, krom, nikel ve diğer ağır metallerle ilişkin ölçüm sonuçları nelerdir?
16. Maden Çayı'ndaki ağır metal kirliliğinin kaynağına ilişkin herhangi bir çalışma yapılmış mıdır? Kirliliğin madencilik, sanayi, tarım, evsel atık su veya başka bir faaliyetten kaynaklanıp kaynaklanmadığı belirlenmiş midir?
17. Maden Çayı'ndaki kirliliğin Dicle Nehri'nin ana koluna, tarım alanlarına, yer altı sularına ve bölgedeki canlı yaşamına etkileri araştırılmış mıdır?
18. Maden Çayı ile Dicle Nehri'nin ana kolundaki ağır metal kirliliğinin önlenmesi ve mevcut kirliliğin giderilmesi amacıyla özel bir eylem planı hazırlanmış mıdır? Hazırlanmışsa planın hedefleri, uygulama takvimi, sorumlu kurumları ve finansman kaynağı nedir?
19. Diyarbakır'da Dicle Nehri'ne veya nehre ulaşan yan kollara doğrudan ya da dolaylı biçimde atık su bırakan kaç sanayi tesisi ve işletme bulunmaktadır?
20. Bu tesislerin kaçında geçerli çevre izni, deşarj izni ve yeterli kapasiteye sahip atık su arıtma tesisi bulunmaktadır? Çevre izni veya arıtma tesisi bulunmadan faaliyet gösterdiği tespit edilen işletme var mıdır?
21. Son üç yılda Dicle Nehri ve nehre bağlanan akarsular çevresinde kaç denetim yapılmış; bu denetimlerde kaç mevzuata aykırılık belirlenmiş ve toplam ne kadar idari para cezası uygulanmıştır?
22. Denetimlerin önceden haber verilmeden ve gece saatlerini de kapsayacak biçimde yapıp yapılmadığı; arıtma tesislerinin yalnızca denetim sırasında çalıştırılması ihtimaline karşı sürekli veya uzaktan izleme sistemi kullanılıp kullanılmadığı açıklanabilir mi?
23. Dicle Nehri'ne yönelik potansiyel kirlilik kaynaklarının tamamını kapsayan güncel bir envanter bulunmakta mıdır? Denetim personeli, laboratuvar kapasitesi veya teknik altyapı bakımından herhangi bir yetersizlik tespit edilmiş midir?
24. Belediyelere ait atık su arıtma tesislerinin kapasitesi, bölgedeki nüfusun ve oluşan atık suyun tamamını arıtmaya yeterli midir? Arıtılmadan veya yalnızca kısmen arıtılarak Dicle Nehri'ne bırakılan evsel atık su miktarı ne kadardır?
25. Kaçak deşarjların tespiti amacıyla uydu görüntüsü, insansız hava aracı, uzaktan algılama veya çevrim içi atık su izleme sistemi kullanılmakta mıdır?
26. İklim değişikliğine uyum çalışmaları kapsamında Dicle Havzası'na özgü bir kuraklık risk yönetimi planı hazırlanmış mıdır? Hazırlanmışsa plan hangi tarihte yürürlüğe girmiştir?
27. Söz konusu planda yağışların azalması, sıcaklıkların yükselmesi, buharlaşma kayıpları, yer altı su seviyelerindeki düşüş ve nehir debisindeki değişikliklere ilişkin hangi projeksiyonlara yer verilmiştir?
28. Kuraklık dönemlerinde içme ve kullanma suyu, tarımsal sulama, enerji üretimi ve ekosistemin korunması arasındaki su tahsisi hangi ölçütlere göre yapılacaktır?
29. Kuraklık nedeniyle nehir debisinin azalmasının kirlletici yoğunluğunu artırma ihtimaline karşı özel bir su kalitesi izleme ve erken uyarı sistemi oluşturulmuş mudur?
30. Dicle Havzası için yürütülen kuraklık ve su yönetimi çalışmaları, DİSKİ'nin Diyarbakır'ın içme ve kullanma suyu ihtiyacına ilişkin kısa, orta ve uzun vadeli planlarıyla koordineli midir?
31. Diyarbakır'ın olası kuraklık dönemlerinde karşılaşabileceği içme suyu yetersizliğine karşı alternatif su kaynakları, kayıp-kaçak oranının azaltılması, arıtma kapasitesinin artırılması ve acil durum su temini konularında hangi yatırımlar planlanmaktadır?
32. Dicle Nehri'nin korunmasına yönelik çalışmalar için son üç yılda ne kadar ödenek ayrılmış ve bu ödeneğin ne kadar kullanılmıştır? Önümüzdeki üç yıl için planlanan yatırım ve bütçe miktarı nedir?